

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. November 30.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam 96. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szerkesztői részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 80 fillér.
A hirdetések s nyílt erek díja előre fizetendő.

Lejtőn.

Politikai szomorú viszonyaink következtében csaknem minden téren óriási visszaesés következett be. Ennek konstataciójához nem kell nagy tehetség.

Mi, akik hivatásszerűen, de polgári kötelességeink teljesítése közben is gyakorta érintkezünk az intelligenciával épügy, mint a köznéppel, elriadva szomorú sejtelmektől gyötörve nézzük azt, hogy a tudásnak, a hivatalnak, a képzettségnek, s ezek nyomán a törvénynek tekintélye, tisztelete még az intelligencia bizonyos fokán álló honpolgároknál is mennyire megrendült. A köznépnel egyenesen alá van ásva.

Falusi atyafiaink valósággal el vannak bódulva attól a tudattól, hogy nincs király, nincs törvény, hiszen nem fizetnek adót, nem soroznak katonát, sőt arra is biztosan számítanak sok helyen, hogy nemsokára a parajdi, marosújvári sóhányák vagy a körmöcbányai pénzverő minden terméke, minden terménye ingyen hull majd az ölükbe.

Ha egy hivatalnok, legyen az akár törvényhatósági, akár állami, kiszáll, hogy törvényadta jogánál fogva megbízatásához képest igazságot tegyen vagy hivatalos teendőjét végezze a faluban: mindennapi dolog, hogy a legnagyobb gorbomással fogadják, inzultálják a nép közül igen sokan; a régi tiszteletéről, megbecsüléséről alig lehet szó.

A gazdasági eseléd fittyet hány munkaadójának, a házi eseléd pedig a legkisebb pirongató szóra, felmondás nélkül odább áll.

Van, sajnos, még hivatalnok is olyan, aki papirkosárba dobja felebbvalója rendeletét.

Szóval az államrend, a hivatali tekintély, a törvénytisztelet lejtőre jutott, annyira megingott a nép előtt, hogy bizony kétségbe kell esnünk ha arra gondolunk, hogy vajjon sikerül-e s mikor a rendet a népnél e tekintetben helyreállítani még akkor is, ha a király és nemzet közötti béke, adja Isten, mielőbb, helyreáll.

S mi a legsajnosabb, az az, hogy ezen dolgok előidézésében nagy része van — nem habozunk, bármennyire fájjon is, kimondani: a sajtónak, a hírlapoknak, melynek nem egy munkása kiméletlenül ront neki mindenkinek, mindennek aki, ami az ő nézetével ellentétes. S nemesak némely fővárosi lapnak kell ezt rovására írunk, hanem — sajnos — némely vidéki ujság sem mentes e hibá-

tól; hiszen nap-nap után olvassuk egyik másik kis városi ujságban sőt némelyik valóban kultuszt űző abból, hogy becsületben megörögedett derék tisztviselők személynét sértő guny tárgyává teszik, sőt családi szentélyüket sem kímélik, oda is berontanak, meggyalázza a mi a legszentebb: a családi, a magán életet is, csak azért, mert az életet még zsig ismerő, kezdő fiatal emberekkel ellenkező véleményen talált lenni valaki. Nevén tudnók megnevezni a cikkeket, a cikkírókat, a lapokat, de nem tévesszük egyfelől azért, mert hiszen amugy is ismeretesek azok, s másfelől azért, mert elvünknel fogva mi soha sem személyeskedtünk s arra lecsúszni soha sem fogunk. Mi csak kifejezést akarunk adni azon véleményünknek, hogy a politikai nézetkülömbőség — ámbár most ilyen a nemzeti követelmények tekintetében kevés van — nem elég ok arra, hogy némely tolforgató pályatársunk a legszentebbeknek, a családi életnek, az egyéni jellemnek, az évtizedes multtal bíró hazafias munkásságnak is neki támadjon s azt a köznép előtt bepiszkolja, guny tárgyává tegye!

A szelidség mindig győző szokott lenni; mások tiszteletben tartása, hosszas multban szerzett érdemek megbecsülése, viszont tiszteletet, becsülést szerez, de nemtelen fegyver sokszor visszafelé szokott elsülni és nem egyszer ott sebez, ahol nem is várták.

A sajtó csodákat képes mivelti. De nem lehet hivatása tisztességes sajtónak az, hogy a lejtőre jutni segítse közállapotainkat is. Mert ha itt lejtőre jutottunk, a világ legékesebb tollu hírlapírója sem lesz képes megállítani.

Küzdjünk a nemzeti ideálok mellett tisztességes fegyverekkel, lelkesedéssel, hévvel, igaz honszerellemmel, de hagyjuk meg a családi szentélyt, az egyéni jellemet, a maga tisztaságában, hiszen erre mindenikünknek szükségünk van!

A válság

Kerület Pestmegyében.

Pestvármegyének kinevezett, de az installáció nehé ségei elől visszavonult főispánja, Tahy István Abbaziban üdül.

Az ő helyettesítésének kellemetlen szerepére a kormány Laszberg Rudolf gróf győri főispánt nevezte ki. Laszberg gróf mult szombaton megjelent a megyeházán, hogy elfogadja hivatalát. A lehető legbarátságosabban fogadtatásban részesült. A kaput zárva találta, a mikor pedig nagynehezen be-

jutott az épületbe, és Fazekas főjegyzőtől a főispáni hivatal kulcsait kérte, megtagadták ezt a kívánságát.

A megyeházán ekkor már izzó volt a hangulat.

Az izgatottság — melyet a tisztviselők és a tömeg a főispánnak és a harhatalomnak szidalmazásával és meghajigálásával manifesztált — még inkább megnövekedett, a mikor a főispán utasítást adott a hivatalához vezető ajtónak lakatossal való kinyitására. Eleinte polgári lakatosokkal próbálkoztak, de ez nem sikerült. Majd fegyverkövés nyitogatta a zárat, de ő sem boldogult, úgy hogy végül betörte az ajtót. A főispán azonban egyelőre nem vette hasznát ennek a sikernek. Az alispáni hivatalban volt és onnan, a folyosókat megtöltő és valóságos örvongó tömeg között nem tudott eljutni a főispáni hivatalhoz.

A főispán végül is kénytelen volt rá, hogy a harhatalom megerősítését kérje. Egy óra felé Rudnay Béla főkapitány vezetésével nagy csapat gyalogos és lovasrendőr jelent meg. A főispán felhívására behatoltak a vármegyeházára, és az udvarról, a folyosókról, valamint a hivatalos szobákból a megyei tisztviselőket kivéve eltávolítottak mindenkit, a kit csak a botrányok támasztása vagy szemlélése hozott a megyeházára. Ez alkalommal bizony Prónay Dezsővel, Gulner Gyulával, Pozsgay Miklóssal és a jóléti bizottság többi vezérével heves tiltakozásuk mellett sem bántak el a legudvariasabban.

A mikor ez a nagy eltávolítás véget ért, a főispán végre bevonulhatott hivatalába.

Pittreich lemondott.

A nov. 27-iki közös miniszteri tanácson Fejérváry kijelentette, hogy a rendkívüli hadügyi kiadásokra megszavazott költséghoz nem járulhat hozzá, mert minden pénzre szüksége van Magyarországon. Ezért Pittreich beadta lemondását, de a király nem fogadta el. Fejérváry, Vörös, visszautaztak Budapestre.

A hivatalos lap Lippich Gusztáv szolnoki és Meskő csanádme gyi főispán felmentése mellett Lenk Gyula táblabírónak Szolnok megye, Dr. Badiés Zoltánnak Sopron megye, Cseresznyés János makoí rendőrkapitánynak Csanád megye, báró Szentkereszthy Pálnak Csik megye és Kroszmereck János volt képviselőnek, Békés megye főispánjává történt kinevezését hozza.

Népoktatásügy Háromszék vármegyében.

Csáuk Gyula kir. tanfelügyelő jelentése október hónapról.

Október hó folyamán 501 új ügydarab érkezett hozzám és lett hivatali iktatókönyvembe bevezetve, melyben ennek következtében az október havi utolsó szám 4272-re emelkedett. Ez az 501 új ügydarab az e hó folyamán postára adott 728 kiadványban a mult hóról elintézetlenül ájtott 57 ügydarabbal együtt jobbra mind el is intéztetett úgy, hogy a folyó november hóra csupán 39 ügydarab maradt át elintézetlenül.

Mint a közg. bizottság közoktatásiügyi előadója okt. hó folyamán 113 ügydarabot kaptam előadói javaslattal leendő ellátás végett; a mai napig pedig az összesen 2940 bizottsági ügydarab közül 1133 lett részemre kiosztva, melyek pár ügydarab, főként a felülvizsgálatra váró számadások kivételével re-

szint ülésen kívül, részint a mai ülésre hozva mind fel is dolgoztattak.

A közg. bizottsági ügyszerkezetben iskolai és kisdobozdai intézeti számadások és költségvetési ügyek, iskolai alapvető és falkolaügy rendezési kérdések, iskola helyreállítás és építési ügyek s hátrálékos tanítói fizetések behajtása iránti intézkedések tárgyalattak főként e hónapban is; hivatalom közg. munkásságának pedig a közg. bizottsági ügyszerkezet teldolgozásán kívül, a beiskolázás minél teljesebbé tételére, az iskolai költségvetések megállapítására, az értesítő könyvecskék megrendelésére, az áll. iskolai építkezések költségei fedezésének biztosítása céljából lekötött helyi járulékok kimutatására, a polgári iskolákba késő jelentkezett növendékek utólagos felvételére, a tandíjmentesség engedélyezésére, egyes tantárgyak aluli felmentésekre, a felekezeti iskoláknak a minimális butorizati és taneszköz felszereléssel való ellátására az új tantervnek és új utasításnak a közs. iskoláknál alkalmazott tanítók számára és megküldetésére; az áll. iskolák fejlesztésére, a mult évnegyedben történt tanítói változások kimutatására, a nyugdíjpótló államsegélyek iránti kérések egybegyűjtésére, az áll. iskolák benépesítési adatainak kimutatására, a nem magyar tannyelvű iskolákban a Garamma-féle magyar nyelv tanítási vezérkönyv beszereztetésére, az arképes igazolványok jövő évre való érvényesítésére; tanítónőképző intézetben eddig oklevelet nyert és az azok közül álláshoz jutott növendékek kimutatására; a 30 filléres tanítói nyugdíjaphoz való hozzájárulási díjakra vonatkozó kimutatás összeállítására, az ismétlő iskolakötelesek pontos feljírásának biztosítására, s a tanításban indokolatlanul való szünetelések megállítására irányuló intézkedések voltak általánosabb jellegű tárgyai.

Meg kell jegyezmem, hogy október hó folyamán is másodnagammal láttam el hivatalom összes közigazgatási teendőit. Az üresedésben lévő berendelt tanítói állások betöltése tárgyában a tek. közg. bizottság mult havi üléséből tett felterjesztésre válasza ez ideig nem érkezett. Annál azonban jelezhetek, hogy az egyik állás a tárgyban előzetesen tett felterjesztésem alapján a f. hó 11-én vett rendelet szerint Scheidl Gyula volt sósmezői áll. tanító berendeltetése útján immár betöltött. A berendelt tanító még nem foglalta el állását.

A beiskolázás, az iskolák benépesítése október hónapban már befejezettnek mondható. A gör. kel. iskolák is mindenütt megkezdették működésüket, sajnos, hogy többhelyen csak ideiglenesen alkalmazott tanítók vannak ez évben is. Ezek elmozdítására,

illetőleg véglegesítése iránt még az ülés folyamán be fogom mutatni javaslatomat.

Az áll. iskolák benépesítése tárgyában felterjesztett kimutatás alapján tisztelettel megemlítem, hogy az 53 községben és 9 telepen működésben lévő 48 vegyes és 14 fiu- s 14 leány áll. iskolába, az ezeknél működő 163 tanító vezetése alá beiratkozott összesen 9422 növendék, ezek közül 7522 mindennapi iskolába járó és 1900 ismétlő iskolakötelek. Ha a 7522 növendék a 163 tanító között egyenlően volna megosztható; egy-egy tanítóra 46 növendék esnék. Vannak azonban oly tantermeink is a melyekben 70 80 sőt 90 növendék is van egy tanító vezetése alatt és vannak viszont olyanok, a melyekben 25-30 növendék van. A végösszegeket a mult évekkel összehasonlítva, csak az ismétlőkönél látunk emelkedést (e szám a mult évben 1854 volt), a mindennapiak száma, habár ugy az iskolák, mint a tanítói állományok száma szaporodott: több mint 150-el alatta marad a mult évinek; a minek valószínűleg az a magyarázata, hogy egyes iskolai gondnokságok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy csak a törvényesen befogadható létszámot engedik a tantermekbe.

A beiratkozott 9422 növendék közül magyar 8625, német 10, román 887; vallásra nézve róm. kath. 1798, gör. kath. 56, gör. kel. 1310, ág. ev. 17, ev. ref. 5779, unit 471, izr. 91. Első osztályba jár 1847, másodikba 1619, harmadikba 1501, negyedikbe 1297, ötödikbe 900, hatodikba 457, gazdasági ismétlő iskolába 1681, általános irányú ismétlőbe 216. Megjegyzem, hogy e létszámban sem a tanítónőképzővel kapcsolatos gyakorló iskolába járók, sem a baróthi szaktanítós gazd. ism. iskola növendékei nincsenek benne.

Iskolánk október havi állapota zavartalan volt, a tanítás menete a járványos betegségek vagy egyéb okokra nem látott körülmények miatt nagyobb mérvű fennakadást nem szenvedett sehol. A tanítónőképző intézet csendes működését és különösen az internatusi élet nyugodt folyamatát egy cigány betörési kísérlete zavarta meg; a kit azonban az intézetnél alkalmazott szolgálók éber felvigyázása következtében sikerült megfogni. A betörő most a börtönben várja vakmerő tettének és gonosz szándékának büntetését. A betörés következtében sem az intézetnek, sem a növendékeknek semmi károsodásuk nem történt. Azóta már kezd csillapulni a félelem és rémület is, a melyet a vakmerő kísérlet a növendékek között okozott. Az intézetre azóta a közelben lakó csendőrség állandóan felvigyáz.

A tanítói létszámban október hó folyamán a következő változások történtek.

I. A polgári iskolák közül a sepsiszentgyörgyi áll. pol. iskolánál üresedésben volt állás Vavrek András okl. polg. iskolai tanítónak ideiglenes helyettesítőként történt kiküldetése útján betöltött. A baróti rajztanítói állásra Petkó Zsigmond nyert hasonló minőségben megbízást, a melyet azonban ő sem fogadván el, újabb felterjesztést kellett ez ügyben ismét tennem.

Az iparos tanonc iskolák közül a sepsiszentgyörgyi és baróti iskoláknál a rajztanítás kérdése ma sincs kellőleg rendezve.

Az elemi iskolák közül az államiaknál csupán annyi változás történt, hogy a már különben is hazamosabb idő óta szabadságolva volt Szvoboda Anna kálnoki áll. tanítónő meghalt, helye még nem töltött be.

A közs. iskoláknál Fejes Gizella karatnavarai áll. tanítónő állását október hó 1-én elfoglalta.

A gelencei Zernye-telepen a „Gróf Mikos erdőgazdasága és a fűrésztelopes részvénytársaság” az általa szervezett és fenntartott magániskolához Juhász Róza okl. tanítónőt választotta meg.

A gyulafalvi telepen az erdélyi erdőipar részvénytársaság által fenntartott iskoláknál üresedésben volt tanítói állomás Rác András okl. tanítóval töltött be.

Szabadságolva vannak vagy több kevesebb ideig tartó szabadságidőt vettek igénybe okt. hó folyamán Demesné Altu Mária kisborosnyói áll., Bakesi Sándor fotomartonos községi tanító, Biró Albert baróti polg. isk. igazgató, Farkas Károlyné zágoni, Horváth Istvánné sepsiszentgyörgyi, Zajzonné Körcey Kornélia kézdivásárhelyi áll. elemi isk. tanítónők.

Az okt. hó folyamán vett miniszteri rendeletek közül tisztelettel megemlítem azt, a melyben Benedek Elek „Házánk története” című műve az iskoláknak beszerzésére ajánlatik; továbbá, a melyben a bodolai áll. isk. helyreállítási költségeire 5245 kor. folyósítatik; továbbá, a melyben kimondatik, hogy miután az erdővidéki tanítóegyesület nem az 1868. évi 38. t. c. 147. §-a értelmében alakítandó várm. tanítóegyesület, mert ilyen ugy Brassó és Nagyküküllő, valamint Udvarhely és Háromszék megyékben is működik, ennél fogva az „Erdővidéki tanítóegyesület” tagjai részére utiköltség nem engedélyezhető, továbbá a melyben a sepsiszentgyörgyi polg. leányiskola butorizati és taneszköz felszerelésére pótlólag ismét 2700 kor. engedélyeztetik; továbbá a melyben ismételt kimondatik, hogy a polgári iskolákba átlépő és felvételt kérő tanulók a felvétel és tanterv különbözőzeti vizsgálatot mindig a tanév

T Á R C A.

Karácsony — várás.

Irta: Lampérth Géza,

Micsoda öröm volt!
Pénteken, kiadták,
Szombaton reggeltől
Napestig szabadság...
— Elő a száncókkal!

Micsoda gyönyör volt:
Mikor esteledett,
— Hajrá!... az alvógról
Jöttek a gyerekek
Csengővel, kolomppal...

Csingiling... gingalang...
S fújtuk az éneket:
„Dicsőség... békesség...
Jézus megszületett!”
— Végig a faluban.

Micsoda öröm volt:
— Fiúk, mit kaptatok?
— Mogyorót, diót és...
— Osztozzunk, adjatok...
Várj, majd a kapuban!

Mogyorót, diót is
Elkaptak előlem,
Pedig én is fujtam,

Ahogy kitélt tőlem...
— Micsoda bánat volt!

Szép fehér karácsony,
Várva eljöttöd!
Oh, ha most érezném
Nem azt az örömet,
Csak azt a bánatot!

Utolsó kérés.

Cosbuc György költeménye.

Mily ép, erős fiu voltál te!
S most megnyomorodva kell
Rut koldusként visszatérned
Sajgón vérző sebekkel.
De te legalább meglátod
Kis falud a völgy ölén,
S szegény anyád örülni fog.
Sír majd az enyém...

Nekem még itt kell maradnom
E vad, kegyetlen harcban,
Óh — nem tudom — de úgy érzem
Napom megszámlálva van!
Meghalok. Honvágy is epezt,
S ha itt temetnek el majd
Nem fogja jelezni soha
Síromat kereszt.

Gyermekkorunktól fogva mi
Igaz barátok valánk.
Megosztánk egymással mindent
But, örömet egyaránt.

Bizom is benned végtelen
A jó Isten tudja mért,
Aldjon is ő meg tégedet
Sok jó tetteért!...

S most figyelj! Ha kérdezik honn,
Hogy én mikor érkezem,
Te a való helyett mondd,
Hogy mit sem tudsz felőlem.
Hogy nem voltunk egy ezrednél —
Mondj bármit, az egyre megy,
Mert élek-e, vagy sem, nekik
Az édes mindegy.

Szegény anyám, de szeretném,
Ha hitedben csalódnál!
Mond neki, hogy ott hagyta el
Magurel várfulánál...
És én is megyek sietve.
— Hallgasd meg kérésemet, —
Mert szegény, ha veszte tudna
Beleőrülni.

Naponként oszt' mesélj neki,
Beszélj felőlem sokat.
Ugy is már nem sokáig el,
Hát miért is szomorítsad?
Miért is keserítenék meg.
Talán végső napjait,
Mért tudja azt, hogy meghalni
Maradtam én itt?!

S ha valahogy Karolinnal
Találkoznál netalán,
Mond: jól vagyok, s üzenem, hogy
Szerethet mást ezután —

elején tartoznak letenni; a melyben a peselneki kut építési költségeire 370 kor. utalványoztatik, amelyben a tanítónőképző intézeti internátus számára szükséges élelmi cikkek szállításának biztosítása céljából kötött szerződésnek jóváhagyattak s végül a melyben Zathureczky Gyula bizottsági tag a baróti áll. polg. iskolai gondnokság elnökévé kinevezetett.

Végül tisztelettel jelentem, hogy okt. hó folyamán Bikfalva, D.-Bástelek, Márkos, Nyén, Nyén-patak, Bodola, Bölön, Hidvég, Lüget, Hidvég, Arapat, Szentiványlaborfalva és Uzon községeken végeztem iskolalátogatást, illetőleg szállottam ki egy vagy más iskolai ügyben.

Építünk-e?

(Néhány felvilágosító szó az ev. ref. egyház építés ügyében.)

Két esztendeje mult annak, hogy az ev. ref. templom nyugati oldalán elterülő egyházi telkek beépítésére vonatkozó eszme fölvetetett s hogy azt a presbyterium is magáévé tette s kivitelére a munkát megkezdette.

Azóta foly a munka szakadatlanul. Az építési bizottság több mint 15 ülésében kellőleg lerakta az alapot, s a presbyterium, valamint a közgyűlés 1903. szept. 6-án lefolytatott csaknem minden tanácskozásában tárgyalta ezt az ügyet, igyekezvén egy lépéssel előbbre vinni a befejezés felé.

Távolabbról nézők előtt megfoghatatlannak látszhatik, ha azt mondom, hogy még most is a kezdetnél vagyunk. Pedig tényleg úgy van. Hogy mit építsünk abban már rég megállapodtunk, hogy mi-ből építsünk, az is már rég elhatározott dolog. Tervek, költségvetések már közzé vannak; előbbiek az ország egyik legtekintélyesebb szaktestületének véleményével is ellátottak. Sőt már elsőfoku felsőbb hatóságunknál is megfordult az ügy, s megérkezett egyházunkhoz annak véleménye.

Én mégis — ismét mondom — csak a kezdetén vagyunk. Igen, mert egyházi építkezésről lévén szó, az előjárás teljesen reális alapokon akar az eszme kiviteléhez kezdeni. Oly alapokra, melyekkel a eszlódás teljesen kizárva legyen és így jóval közelebb hozhassa azt a mindnyájunk által régen várt időt, mikor hiveink a legesekélyebb egyházi adó hordozásából is megmentődnek — mit a mostani kedvezőtlen pénzügyi helyzet messzebbre halasztott — és amikor minden tisztviselőjét tisztességes, a kor igényeinek megfelelő saját lakással el láthatja.

*S te merőn nézz szemébe,
Hogy fáj neki ez, vagy sem,
S ha látod majdan, hogy ő csak
Áll érzéstelen.*

*Mond meg neki, hogy itt hagyta
E kérges szalmadagyon
Súlyosan megsebesülve
Senkim sincs e világon,
Füjdalomtól megtörőben
Tán meghallam azóta
Legutolsó percben is
Csak rá gondolva.*

*S ha majd erre a szemében
Ragyogni látsz könnyeket,
Hagyd őt békén, — ez elég lesz —
És ne mondj neki többet . . .
Oh mert egy száradt levél még
Nem jelentett őst soha,
S egy könnyecpp az ő szemében
Mit is mondana? . . .*

*S most Isten veled! . . . Megszólt
A kürt az indulásra.
Vidd utolsó üdvözetem
Az Ott szép tájára . . .
. . . S még egy kérés van hozzád.
Ha jó sorsod haza visz:
Hazánk szent földjét csókold meg
Én helyettem is.*

Románból fordította: Szánthó Vitus dr.

Jelenleg kezeink között van egy egyemeletes (4 bolthelyiség, 2 földszinti lakás, 1 gyűlésterem és 4 emeleti lakásból álló) bérház; egy lelkes és egy énekvezéri lakás terve és költségvetése. A tervek mindenkinek osztatlan tetszését bírják. A bérház a terv szerint megvalósítva városunk egyik ékessége egyházunk örök büszkesége lenne. A tisztviselői lakásokról nem is szölok. Szóljon helyettem a nagy igazság, hogy egy egyházközség virágzásának, a hivatás hitbuzgósa, erkölcsi tisztasága mellett, legelsőbbrendű bizonyítéka minden idegen szemlélő előtt templomának parochiális épületeinek (papi, kántori lakás) jó karban tartása, s ha ezek nincsenek buzgó igyekvés a lelkesnek és énekvezérnek jó és szép lakásokkal való sürgős ellátása.

De még nem igazoltam azt, hogy miért vagyunk az ügygyel még csak kezdetén?

Ime tehát! Egyházközségi közgyűlésünk az építkezésre összesen 140 000 koronát szavazott meg; a költségvetés azonban 161 208 K. 97 fillérről szól, nem emlíve, hogy ezen összeg a költségvetés kifizetői által sok tekintetben ideális alapokon túlmaszra emeltetett, addig az építéshez nem kezdhetünk és ebben látszik meg, hogy az előjárás reális alapon dolgozik! — míg a költségvetés végösszege nek teljes fedezetét ki nem mutathatjuk.

A presbyterium belátván azt, hogy az épületekhez fűzött véleményünk csak a kéznél levő terveknek kivételével válhatna valósággá, alapos számítás után kimondotta, hogy az említett költségvetési összegnek megszavazását a f. évi decz. 3-án, délutáni templomozás után tartandó közgyűlésnek ajánlják.

Közlöm az alapos számítás, mit egyházunk vagyoni viszonyát legalaposabban ismerő egyik régi presbyter készített, hogy a jelzett közgyűlésen egyházunk minden tagja a kérdéshez hozzá szólhasson, s csak mint a dologgal teljesen ismerős állapithassa meg önmagában azt, hogy hozzájárul-e ahhoz, vagy nem, vagy esetleg más, az eddiginél helyesebb, ha úgy látja jónak, egészen új építési tervvel áll elő.

Mindenek előtt megjegyzem, hogy itt csak egyházunk kepealapok nevezett vagyona számítatik, mely áll ingatlanokból, értékpapirokból, egyeseknél elhelyezett és takarékpénztárakba tett tőkékből, a közalapból a lelkész és énekvezéri fizetéshez adott évi járulékokból, a hivatás által eddig is fizetett egyházi adóból, a központi járandóságból és egyéb apró jövedelmekből.

Kissé részletesebben: Az ingatlanok vételi értéke: 67.244.66 K. melynek évi jövedelme 8300 K. az értékpapírok ára 13912 K. jövedelme: 796 K.; 15101 K. jelzálog kölcsön évi jövedelme: 960 K.; 64057 K. tkp. betét jövedelme 2192.50 K.; a közalap évi hozzájárulása 1460 K.; egyházi adóból befoly 3000 K.; a központi évi 470 K. egyéb apró jövedelmekből befoly: 145.50 K., s így az összes évi jövedelem tesz 12270 koronát.

Ezzel szemben az egyházi tisztviselők fizetésére szükséges évi 10200 K. Marad tehát tőkésítésre: 2070 korona. Ez a kepealap jelenlegi állásának hü képe.

A tőkék egy része szabad a más kötött tőke. Az előbbiek alatt értem azokat, melyek nem a legjobban jövedelmeznek és esetleg másnemű elhelyezéseket, mondjuk a jelen építkezésbe való befektetéseket semmi rendelkezés egyenes köteleességünké teszik azoknak előnyösebb elhelyezését. Ilyen a 64057 K. tkp. betétből 52719.57 K., mely 3 1/2 %-ot jövedelmez, s ide számíthatjuk a 15101 K. jelzálog kölcsönt is, melylyel egyházunk szükség esetén szabadon rendelkezik. A kettő együtt teszen tehát 67810.57 koronát. Ez a szabad tőke.

Kötött tőkék az előbbiek ellentétéül: a) az ingatlanok, b) az értékpapírok, c) a tkp. betétekből 11338.32 K., d) központi és közalapi járandóság, egyházi adó és apró jövedelmek címén fenn elősorolt tőkék, s illetve évi rendes jövedelmek, melyek együtt évi 9557.34 K. bevételt szolgáltatnak a kepe alap pénztárába.

Igy, természetök és jövedelmezőségük szerint szétválasztván a kepealap jelenlegi vagyonát, felmerült azaz eszme, hogy az építkezés végrehajtására, a szabad tőkének jelzett 67810.57 K.-ból fektetése még be az építkezésbe akkor összeg, mekkora

a fölvenni szándékolt 100000 K. amortizációs kölcsönhöz az építkezési költségvetés szerint szükséges, tehát 61208.97 korona.

Ezt az eszmét a presbyterium magáévé tette, a 61208.97 K. megszavazását a jelzett időben tartandó közgyűlésnek javasolni fogja.

Feltett célmotól eltérnék, ha e számítás közlése után pro vagy contra véleményt nyilvánítanék. Nem is teszem azt. Csak még annyit jegyzek meg, hogy ha a kérdéses 61208.97 K. az építkezésbe fektetetik a kepe alap évi bevétele egy ideig 52719.57 K. 3 1/2 %-os kamatával és a jelzálog kölcsönök eddigi jövedelmével csökkenni fog együtt 2751.18 K.-val. Továbbá azzal a körülbelül 500 K.-val, mit jelenleg a lebontandó épületek jövedelmeznek.

Az építendő bérház és tisztviselői lakások évi jövedelmét kerék 6000 K. ban számítva, teljesen megfeleltet a célunk, hogy t. i.: a presbyterium okait melyek alapján az építés kivitelének megkezdését a közgyűlésnek javasolja, megismertessem.

Gondolkozzék, számítsun minden egyes egyháztag, ki az egyház érdekeit komolyan szívén viseli, ki annak előmenetelét és virágzását óhajtja, most véleményét szabadon kinyilvánítani el ne mulassza. Erre mindig szükség van, de kiváltképpen most, amikor arról van szó, hogy egyházunk vagyontát jó részben új alapokra fektessük.

Vétkezett volna a presbyterium, ha valaha arra gondolt volna, hogy a hivatás vállaira a jelen építkezésből új terheket rójjan. Ilyen terv tanácskozásiban soha föl sem merült, mert ha a költségvetésben kívánt 61208.97 K.-át az építkezésbe tényleg mind bele kellene is fektetnünk, s árlejtés, régi épületek anyagának felhasználása után semmit meg nem takaríthatunk, akkor is a jelentkező 500, maximum 1000 korona évi hiányt látok és másnemű előre nem látható jövedelmekből — milyenek eddig mindig voltak — könnyen pótolhatjuk.

De minden jövőre való számítását mellőzve: azt hiszem vagyoni állásunkról világos képet adtam. Gondolkozzunk! Tegyük a mit a többség legjobbnak lát, s velünk lesz az Isten segítségé is!

Presbyter.

NAPI HIREK.

— Kinevezése. A király Sztaniszlavszky Adolf zalaegerszogi törvényszéki elnököt a nagyváradi, Gozsdu Elek dr. zombori törvényszéki elnököt a temesvári, Gergus Gusztáv dr. budapesti főügyészi helyettes a budapesti, Traiber Vince dr. budapesti főügyészi helyettes a szegedi és Felber Arthur dr. pécsi főügyészi helyettes a pücsi főügyészséghez főügyésznek nevezte ki.

— Berendelés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Scheidl Gyula, sósmezői áll. isk. igazgatótanítót szolgálatára berendelte a háromszék-megyei kir. tanfelügyelőséghez Sepsiszentgyörgyre; Scheidl Gyula távozása Sósmezőről, a nemzetiségi szempontból exponált helyről nemcsak a népoktatásügyre, de lapunkra nézve is veszteség, mert jeles tollából nem egy kitűnő cikket közlöttünk a határszálen előforduló nemzetellenes román üzemlekről s egyéb közérdekű dolgokról; másfelől a központba való berendelését szerencsés választásnak tartjuk s ezért hozzá gratulálunk.

— A jótékony nőegyesületből. A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület választmánya november 27-én a takarékpénztárban népes gyűlést tartott. Folyó ügyek mellett a közgyűlés idejéről december hó 10-ik napjának délutánját állapították meg; a közgyűlésen töltik be a Cserey Jánosré halálával megüresedett elnöki széket, melyre a mint halljuk, özvegy Nagy Mózesné ügyvédné urnót fogják megválasztani, akinek a nőegyesület felvirágoztatása körül bokros érdemei vannak.

— Katalin-estély. A kézdivásárhelyi „Kereskedő Ifjuság” Katalin-estélye mult szombaton tartott meg. nem nagyszámu, de válogatott, intelligens közönség részvételével. Az anyagi siker nem mondható ugyan nagyon kedvezőnek, de annál kedélyesebb, fesztelenebb volt a mulatság; a táncrendezői tisztet Dr. Novák Bőgdán ügyvédjelölt teljesítette rendkívül sok ügyességgel és eleganciával; úgy hogy a jelenvolt bájos ifjú hölgyek ezt a Katalin-estélyt legkedvesebb emlékei közé fogják so-

rezni. A pompás mulatságon a honvód tisztikar testületileg vett részt, fényes bizonyosságát adván annak, hogy miként kell e nemes ifjusági egyesület céljait s törekvéseit támogatni. Csak reggel 5 óra tájt osztott el a közönség az estélyről, melynek rendezéséért elismerés illeti a derék ifjuságot, élén Fejér Antal elnökkel s Kiss Károly tanár alelnökkel.

— Egy gyilkos elfogatása. A nyujtói bíró Kovács András gyilkosát Lukács Álozít, a ki a k.-vásárhelyi törvényszék fogházából okt. 5-én megszökött, Ince Balázs nyujtói körjegyző Romániában Serbevest községben elfogta s az ottani hatóságnak átadta. Dícsőretére válik nevezett körjegyzőnek ezen eljárása, a melylyel az igazság szolgáltatás szép munkájában ügyességével páratlanul elősegítette a költséges nyomozások kikerülését.

— A „Paedagogiai Társaság” közgyűlése december 2-án szombaton d. u. 4 (négy) óra k o r l o s z a z á l l . i s k . t o r n a c s a r n o k á b a n . A z e l n ö k s é g .

— Humán intézeteink ügye. Az „erzsébet árvaház” kezelő bizottsága, a „Stephanie” menház igazgató választmánya f. évi december hó 3 án d. u. 2 órakor Gróf Mikes Árminné elnöklete alatt ülést tart az árvaház nagytermében. Azt hisszük hogy a bizottság tagjai teljes számmal résztvesznek ez üléseken, melyen igen sok fontos tárgy kerül

szőnyegre. Ez uton is felbivjuk az érdekeltek figyelmét.

— A szerk. postája. Ismeretlen jelige alatt megkaptam. — „Emlékezés”, Székesszék. Beérkezett. L. J. Szered. Intézkedtünk a lap küldése iránt.

— Néhai Pótsa Gyula gazdaságából a gazdasági gépek és eszközök folyó év december 3-án, vasárnap d. e. 9 órától 12-ig és d. u. 1 órától 4-ig árverés útján készpénz fizetés mellett el fog adni. Az árverés a peselneki belsőségben fog megtörténni. Kedvezőtlen idő esetén a következő vasárnap a je l ö t t ó r á k b a n f o g m e g t a r t a t n i .

Hirdetések.

Sz. 8319—905. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Veres Sándor dálnoki lakos végrehajthatónak, Ifj. Salamon József dálnoki lakos végrehajtást szenvedett ellen 80 korona tőke, enek, 1901. november hó 19 napjától járó 5% os kamatai 309 K. 10 fill. már megállapított, úgy 19 K. 82 fillér jelenlegi és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1831. LX. t.-c. 141. §-a alapján a 146. §. értelmében, a 156. §. a) pontjára való hivatkozással a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, a dálnoki 264. sz. tjkv-ben foglalt 2930. hrsz. ingatlanra (belsőség) 913 kor., a 7921. hrsz. ingatlanra (szántó) 56 kor., a dálnoki 265. sz. tjkv-ben foglalt 9513., 9514., 9515., 9516. a), 9516. b), 9517., 9518., 9519. a), 9519. b), 9520., 9521., 9522., 9523., 9524., 9525. hrsz. ingatlanra (erdő) 69 kor. a 9671. hrsz. ingatlanra (erdő) 11 kor. a 9684. hrsz.

ingatlanra (erdő) 17 kor., a 9749. hrsz. ingatlanra (erdő) 15 kor. a 10015. hrsz. ingatlanra (erdő) 25 koronában ezen-nel megállapított kikiáltási árban az árverést végrehajtható képviselője dr. Hercei Iván ügyvéd közberjöttével elrendelte.

Árverési határnapul 1905. évi december hó 29-ik napjának d. e. 9 órája Dálnok község házához kitűzetik, mely alkalommal ezen ingatlanok a becsáron alul is eladatni fognak.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsármelynek 10%-át a venni szándékozók által készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42 §-ban foglalt árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez bántpénz gyanánt leteendő, vagy ennek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény kiszolgáltandó.

Vevő tartozik a vételárat két egyenlő részletben és pedig: az első az árverés napjától számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon nap-

tól számítandó 30 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától járó 5% kamatokkal együtt a kézdivásárhelyi kir. adó, mint bíróléti pénztárnál lefizetni.

A bántpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverés egyéb feltételei a kebli

tlkvi hivatal és Dálnok község előljáróságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Kézdivásárhelyt, 1905. szeptember hó 21-ik napján.

(130. 1—1.)

Kádár,
kir. törvénzéki bíró.

Uj cipész üzlet!

Tisztelettel hozzuk a n. é. közönségnek becses tudomására, hogy az ország nagyobb városaiban több év alatt szerzett tapasztalattal vissza térve, itt helyben egy

cipész üzletet

nyitottunk, melyben Box, Zsevró és minden másnemű bőrből állandó raktárt tartunk. Készítünk a mai kor igényeinek megfelelő divatos és a legkényesebb igényeket is kielégítő cipőket, uri eszímákat a lehető legjutányosabb árak mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyunk

tisztelettel:

131. 1—3.

Antalfy Testvérek.

A mai modern kornak teljesen megfelelő könyvnyomda.

A „SZÉKELYFÖLD” politikai hírlap kiadóhivatala.

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

Legolesobb bevasárlási forrás

Olcso! Szép! Tartós! Meglepő!

DIVÁNY- és GARNITURÁKBÓL

Ifj. Jancsó Mózes

kárpitos és díszítő műhelyében

Kézdivásárhelyt.

Készítetek saját felügyeletem alatt: új ebéd- és heverő-diványokat, garnitúrákat, matracokat, foteleket, diványpárnákat, stb. szóval minden e szakba vágó munkákat, ugyisintén bármilyen rongálódott diványok, fotelek, stb. újratömsését vagy behuzását olcsó és jutányos árak mellett teljesen újjá alkittatok át.

Gyorsan, izléssel és a legolesobb árban készít el minden a könyvnyomdai szakmába vágó munkákat, u. m.: irodalmi műveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, tankönyveket, heti és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, gyászjelentéseket, körleveket, üzleti könyveket, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat, stb. stb.

Butorraktáromban

mindig készletben tartok: ebéd- és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-, éjjeli- és étszékényeket márvánnyal és anélkül, garnitúrákat, sodrony betéteket, ágyakat, matracokat, hajlított és préselt ületű székeket, függőnytartókat, gyermekkoosikat, stb. stb. melyeket szintén felügyeletem alatt — kitűnő száraz anyagból — saját asztalos, esztorgályos és faragó műhelyemben készítetek, s azoknak úgy jóságáért mint tartósságáért teljes felelősséget vállallok.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom ércsarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak.

Nyomatvány raktáromban minden szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok finom papíron nyomva, állandóan nagy raktáron vannak.